

KERSTFEEST IN JANUARI

door

JEANNE MARIE

G. F. CALLENBACH N.V. NIJKERK

KERSTFEEST IN JANUARI

TEKENINGEN VAN J. VEENENDAAL

---

kerstfeest in januari

JEANNE
MARIE

tweede
druk.

G. J. Callenbach n.v. - Nijkerk

I. WAAR DE BLANKE TOP DER DUINEN....

Even voorbij de laatste huizen van Zeeduin, daar waar de Dorpsstraat overgaat in een straatweg, komt, rechts van die weg, een smal pad uit. Wie in de streek niet bekend is, ziet het aan voor een toegangsweg naar een wat achteraf gelegen tuinderij, die hier bij tientallen op de door de duinen beschutte geestgronden zijn te vinden. De kleinste Zeeduinse jongen weet echter te vertellen, dat dit pad het „Smalle Slag” is, waarlangs je, als je tenminste flink doorstapt, in een half uurtje het strand kunt bereiken.

In de nazomer lopen hier veel kinderen met mandjes en emmertjes, want aan weerszijden van het weggetje, wat verderop althans, staat het vol braamstruiken. De door de jeugd geplukte bessen worden meestentijds verkocht aan Kobus Kleindert, die ze naar de stad brengt, waar de fijne fruitzaken er graag het dubbele voor geven, van wat hij er zelf voor aan de kinderen heeft betaald. Daar vaart Kobus Kleindert goed bij en ook menige jongen verdient zo nog een aardig centje, dat moeder best gebruiken kan.

In de schoolvacanties gaan er ook heel wat kindervoeten over het Smalle Slag.... en men zegt, dat 's nachts Roie Krelis er rondzwerft met zijn lichtbak. Menig konijntje moet de beruchte stroper zo al ver-

schalkt hebben. Maar dat hebben de kinderen natuurlijk alleen maar van „horen zeggen”, want die liggen 's nachts op één oor. Op z'n best wandelen ze dan door Dromenland. Hoe zouden ze weten, wat Roie Krelis uitvoert in stormachtige nachten, als de zee op het strand beukt en zelfs geen manestraaltje het duingebied verlicht!

Maar ze hebben over hem gehóórd: van vader en moeder en van oudere broers en zusters. En dat is genoeg om bang voor hem te wezen en hem, ook overdag, zoveel mogelijk uit de weg te blijven.

Ook om te zien is die Roie Krelis een vreselijke man. Stug, rood haar heeft hij en een korte, ruige baard, die van oor tot oor loopt en zo, met z'n haar, z'n gezicht als in een oranje-achtige, borstelige lijst zet. Bovendien heeft hij een mopsneus en felle blauwe ogen, veel te grote oren en lange zwaaiarmen. En lopen, dat hij kan, lopen. . . .

Iedereen in Zeeduinen is bang voor Roie Krelis, ook de grote mensen. Men zegt, dat hij nog veel méér kwaad doet, dan konijnen stropen. Als er ingebroken is in de wijde, wijde omtrek, of er brandt ergens een hooimijt af, dan is het eerste wat gezegd wordt: daar zal Roie Krelis z'n hand wel in hebben. En als de kleine kinderen 's avonds niet naar bed willen, zegt moeder: en nu één, twee, drie, de koets in en zoet slapen, anders zullen we Roie Krelis wel eens eventjes roepen. Nu, dan geven de dreumessen geen kik meer.

Zo staat het op Zeeduinen met Roie Krelis.

Een ieder kent hem en noemt zijn naam met afschuw: elke man, elke vrouw en elk kind.

Alleen Gerrit en Peer Bremer, die pas in Zeeduinen zijn komen wonen, kennen Krelis nog niet.

Het is een prachtige dag, heerlijk zomerweer, 'n mooie blauwe lucht en tóch niet al te warm.... en Woensdag, 's middags geen school! Opgetogen komt Peer uit school. „En een fijn weggetje dat ik ontdekt heb,” zegt hij tegen zijn broer. „'t Kan wel haast niet anders, of je moet er mee aan zee kunnen komen. Ze noemen het hier het Smalle Slag. 't Loopt eerst tussen tuinderijen door, maar verderop schijnt het in de duinen uit te komen. Ik zou vanmiddag wel eens op verkenning uit willen.” Gerrit heeft daar wel oren naar. Ook hem lokt een ferme wandeling wel aan met dit fijne weer. Maar.... hij zal toch eerst aan vader moeten vragen, of die hem een hele middag missen kan. Voor Peer is dat allemaal gemakkelijk genoeg, die heeft vrijaf van school en niet al te veel huiswerk, maar hij, Gerrit, werkt bij vader in de bakkerij en het is de vraag, of die een „knecht” kan gebruiken, die er, als het mooi weer is, middagjes tussenuit tippelt....

Maar dat valt mee. Vader geeft gul zijn toestemming. De broers spreken nu af, de zwembroekjes mee te nemen. Zwemmen in zee, dat moet iets fijns zijn. Tot voor kort hebben Gerrit en Peer in Gelderland gewoond. Daar hebben ze in de beekjes en stroompjes heel wat afgepoedeld. Maar wat is een Gelders beekje in vergelijking met de zee....

Vader en moeder vinden alles goed, als ze maar voorzichtig zijn en zich niet te ver in het water wagen. De zee is verraderlijk, als ze daar maar aan denken.

Hoe dikwijls staat er niet in de krant van jongens, die overmoedig waren en meegetrokken werden door de golven.

Nog vlugger dan anders zijn de jongens die middag klaar met eten. Om even één uur stappen ze de deur al uit en dan staan ze na enkele minuten voor het Smalle Slag.

„Hier is het,” zegt Peer.

Ja, dat dacht Gerrit al. Hij had er zelf ook al eens voorgestaan, toen hij op een morgen brood moest wegbrengen voor vader. Hij had zich toen voorgenomen, zo gauw hij eens weg kon uit de bakkerij, het weggetje op te gaan, om te zien waar het uitkwam.

Ongeveer een kwartier lopen de jongens stevig door. Al die tijd zien ze niets dan links en rechts tuinderijen met veel „warenhuizen”, grote broeikassen, waarin druiven, tomaten, komkommers en vroege groenten worden gekweekt. Een paar knechts, die dicht bij het weggetje aan de arbeid zijn, groeten de jongens onder het voorbijgaan.

Nu nog enkele tientallen meters, dan zijn ze de laatste tuinderij voorbij en komen ze bij de duinen. Hier is het volstrekt eenzaam. Geen mens is er te zien, in de verste verte niet. Bang zijn Peer en Gerrit niet, o neen, op de Gelderse hei konden ze soms ook uren dwalen zonder iemand tegen te komen. Alléén: dáár waren ze thuis en hier is alles hun nog vreemd. Maar dat zal gauw genoeg wennen, natuurlijk, en verdwalen kunnen ze niet; als ze het pad maar houden, komen ze vanzelf bij de zee. En dat móéten ze wel, want de duinen ter weerszijden zijn afgesloten

met prikkeldraad. Hier en daar staat ook een bordje „verboden toegang.”

Peer begint de melodie te fluiten van „Waar de blanke top der duinen” en bij de tweede regel al valt Gerrit in.

Als ze maar eerst wat langer op Zeeduin en hier een keertje meer zijn geweest, nu, dan zullen ze zeker wel eens onder dat prikkeldraad door kruipen, of er overheen klauteren, om te zien, wat daar verderop in de duinen te beleven valt. Daar hebben ze wel een wedloop met een koddebeier of een veldwachter voor over. Dat wagen ze er beslist eens op; vooral Peer kan razend hard lopen. Maar nu, deze middag, nu alles nog nieuw en vreemd voor ze is, nu zullen ze als brave jongens het weggetje houden en heus niet anders doen dan wat langs het strand kuie-

ren en wat pootje-baden in de grote plas.

Het paadje, dat àl smaller wordt, rijst en daalt nu gestadig. Op een hoog punt zien ze de zee als een gladde onmetelijke watervlakte schijnbaar vlak voor zich liggen. Prachtig is dat. Ze worden er stil van. Even blijven ze staan, doch dan gaan ze weer verder. Het pad daalt weer wat. Van de zee zien ze weldra niets meer, maar ze horen het gestadig klotsen en bruisen van de aanrollende golven en ze ruiken de frisse, zilte lucht. Na enkele minuten staan ze aan het strand. Wàt een uitzicht! Veel grootser nog dan daarginds op het duinpaadje! Alleen, zo vlak als de zee daar van de hoogte af leek, is ze toch niet. Regelmatig rollen de blauwgroene golven aan. Zij breken op het strand en lopen snel weer terug, wat los, wit schuim achterlatend, dat uitvloeit tot tegen de neuzen van Peer en Gerrits schoenen. Geboeid door het spel van de golven staan de jongens een poosje stil. Dat is toch nog heel wat anders dan de Gelderse beekjes, nou! Dat hier moesten de jongens van daarginds eens allemaal kunnen zien!

Heel in de verte moet Engeland liggen. Peer en Gerrit kijken, kijken. . . . Ze zouden hun ogen wel willen dwingen Londen te zien. Maar dat kàn niet, al zouden ze ogen als verrekijsers hebben. Peer heeft daar juist kort te voren op school iets over gehoord. Het zit 'm in de bolvorm van de aarde. Maar een scheepje, heel in de verte, dat zien ze nog net, tot ook dit al kleiner en kleiner wordt om tenslotte geheel onder de horizon weg te zakken.

II. UIT DOODSGEVAAR GERED.

Zouden ze nu maar niet eerst eens een flink eind langs het strand gaan wandelen? Ja, maar dan de schoenen en kousen uit, dan kunnen ze zo dicht langs het water lopen, dat de aankomende golven hun voeten raken. Al gauw komen ze op de gedachte, dat het nòg leuker is, om helemáál in het water te lopen. Eerst de voeten net even in het sop. Doch al spoedig waden ze tot hun enkels door het water. Dàn worden de broekspijpen wat opgestroopt en gaan ze weer een stapje dieper het nat in, tot weldra het water tot halverwegen de onderbenen, ja tot aan de knieën reikt. Maar ze hebben toch niet voor niets de zwembroekjes meegenomen? Wacht, hier is een fijne plek. Even kijken ze rond. Neen, niemand te zien. Nu fluks de kleren uit. Die kunnen ze veilig aan het strand laten liggen. Er is hier niemand die ze stelen zal.

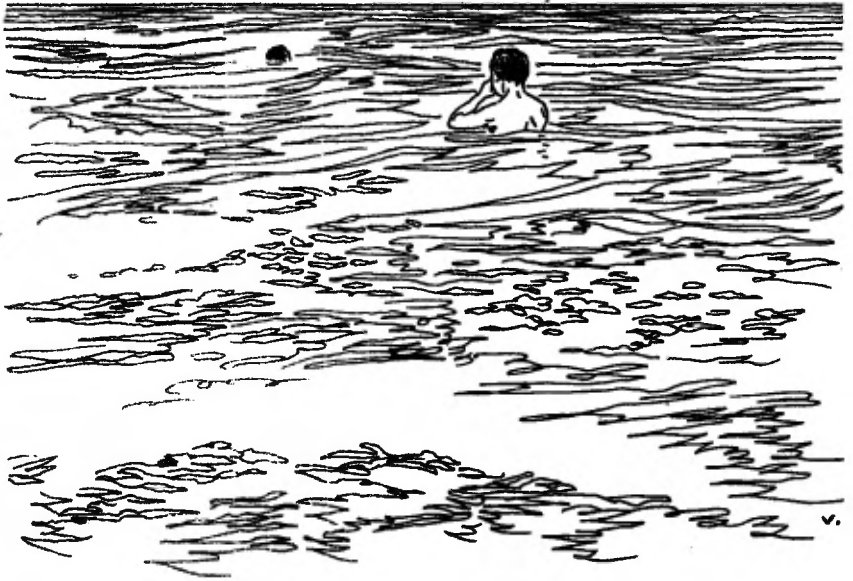
En dan maar weer het water in, tot de bovenbenen, tot de buik, tot het middel.... Als vanzelf schijnt het water àl hoger te komen.... òf gaan zij zo ongemerkt steeds dieper de zee in? Maar wat deert dat, ze voelen nog grond onder de voeten en ze kunnen immers zwemmen? Aan gevaar denken ze niet.... Tot Peer plotseling ziet, dat Gerrit zeker wel een twintig meter van hem af is geraakt.

„Hei,” roept Peer.

Alleen Gerrits hoofd steekt nog maar boven het water uit.

„Hei,” roept Peer nog eens.

Maar het schijnt, dat Gerrit hem niet hoort.

„Hei! Hei!” herhaalt Peer nog eens weer.

Meteen doet hij een paar stappen in de richting van Gerrit. Hij zal naar hem toegaan en hem waarschuwen....

Ja, dat is gemakkelijk zo gedacht.... een meter of wat komt hij ook nog wel op z'n benen vooruit.... maar dan voelt hij, dat het water hem de baas wordt.... Een vreselijke angst maakt zich van hem meester; ze zijn in gevaar, allebei. Gerrit het meest, maar hijzelf ook. Ze zijn te ver. De golven hebben hen in hun macht genomen.... Van lopen is geen sprake meer.... van zwemmen komt ook niet veel... ze drijven af.... steeds dieper de zee in.... Waarheen? o, waarheen....

„Gerrit, Gerrit,” roept Peer nog eens weer in zijn angst, maar het is, alsof zijn keel wordt dichtgekne-

pen; het kleine geluid, dat hij met moeite uitbrengt, moet in het geraas van de zee ten onder gaan.... Met alle macht poogt hij zich onderwijl te verzetten tegen de drang van het water, dat hem al verder stuwt, van de veilige kust af.... Na nog een paar wanhopige pogingen geeft hij de strijd op.... Duizend gedachten gaan intussen door Peers hoofd. Gerrit nog verder dan hij.... verloren naar het schijnt.... hijzelf in levensgevaar.... vader.... moeder.... tevergeefs zullen die naar hen uitzien.... het eënzame strand waar hun kleren de plaats aanwijzen, waar zij verongelukten.... de Gelderse beekjes.... de jongens dáár.... over een dag of wat zullen hun lijken aanspoelen.... hier.... of ergens anders....

„O, Heere, red ons....”

Dan zinken Peers gedachten weg.

Een forse kneep in zijn rechterarm doet zijn bewustzijn terugkeren. Zwak rijst dan voor Peers ogen het beeld van een zeemonster met vele, vele grijparmen. Doch dat is maar een inbeelding, die spoedig wijkt. De pijn maakt hem geheel wakker en nu ziet hij, dat niet een zeemonster, doch een mèn's hem heeft gegrepen. Zijn gebed schijnt verhoord; de Heere heeft een sterken man gezonden, die bezig is zijn leven aan de zee te ontworstelen....

Niet lang daarna ligt Peer aan het strand, doodop en half bewusteloos.... doch behouden. Telkens is hij even helder, dan dringt vaag tot hem door, wat er is gebeurd; dan dommelt hij weer in en droomt hij vreemde verwarde dromen:

Niet ver van hem af is zijn redder bezig met Gerrit, die er slechter aan toe is dan zijn broer. Zonder toepassing van kunstmatige ademhaling, zou die er het leven zeker niet afbrengen. En of hij het halen zal, staat nog zeer te bezien.

Reeds meer dan een half uur is de vreemde man met Gerrit bezig, schijnbaar zonder resultaat, doch juist als hij het op zal geven, gebeurt het bijna niet meer verwachte: Gerrit keert als tot het leven terug. . . .

Peer is onderwijl zover hersteld en van de schrik bekomen, dat hij zich kan oprichten en om zich heen zien.

Volkomen begrijpt hij, aan welk gevaar zij zijn ontsnapt; als op de rand van de dood zijn zij geweest... maar de Heere heeft uitkomst gegeven. . . . nooit zal Peer dat vergeten. . . . nooit. . . .

Niet voor de beide jongens weer zover zijn opgeknaapt, dat ze de tocht naar huis kunnen wagen, verlaat hen hun redder, die alle zorgen aan hen heeft besteed. Tot aan het Smalle Slag zal hij ze brengen, dan is het verder maar een rechte weg.

Spraakzaam is de man niet, alleen vraagt hij, hoe ze heten en waar ze wonen. „Bakker Bremer?” herhaalt hij ietwat verwonderd, „zoons van bakker Bremer; zeker pàs in Zeeduinen komen wonen? Ja, zie je wel, dat dacht ik al; in het dorp gebeurt nog wel eens iets, dat Roie Krelis ontgaat, maar hier aan het strand niet, o neen, wat geen mens ziet, ziet hij. Dat hebben jullie deze middag maar weer ondervonden. En nu maar fluks naar huis, vanavond wat bijtijds naar bed en. . . . monden dicht. Het is beter, dat de

naam van Roie Krelis niet genoemd wordt in Zee-
duinen.”

Onder dat zeggen lacht de man, een eigenaardige,
harde lach. Dan eerst zien de jongens hoe lelijk hij
is. Afschuwelijk, wat een kerel, om hard weg te lo-
pen, als je hem ergens onverwachts tegenkwam!

De schrik zit de jongens nog danig in het lijf en voor-
al Gerrit voelt zich nog helemaal niet fit. Maar dat
zal allengs beter worden, hopen ze. „Monden dicht,”
zo heeft de man, die zich Roie Krelis noemde, met
nadruk gezegd. Betekent dit, dat ze zwijgen moeten
over alles wat deze middag is gebeurd? Zwijgen, ook
tegenover vader en moeder? En waarom?

Niet goed weten Gerrit en Peer, hoe ze hier mee aan

moeten. Buiten hun schuld zijn ze in gevaar gekomen. Ze waren immers niet voldoende op de hoogte met de verraderlijkheid van de zee? En vader en moeder kenden blijkbaar evenmin als zij de listen en lagen der golven, anders hadden ze niet slechts gewaarschuwd, doch het zwemmen op dat eenzame strandgedeelte geheel verboden. Te verwijten hebben ze zich dus niets en wat zouden ze te verzwijgen hebben? En Roie Krelis, wel, die heeft enkel goed gedaan; zijn leven heeft hij gewaagd, voor twee wildvreemde jongens.

Vlak bij huis zijn ze nu al en nog weten ze niet, wat ze doen moeten; spreken, zoals ze gewoon zijn geen geheimen voor vader en moeder te hebben, of zwijgen, zoals Krelis wil, dat zij doen zullen.

Nog maar net zijn de jongens in huis, of ze zien, dat er iets aan de hand is. Spoedig weten ze, wat het is: een mankement aan de oven. Vader heeft al naar de stad getelefoneerd om een reparateur, die nu ieder ogenblik komen kan. Vanzelf is er nu voor hèn weinig aandacht. Die oven moet vandaag nog gerepareerd worden, want vannacht moet vader weer kunnen bakken. Hoe zullen de klanten anders morgen op tijd brood hebben?

Op Gerrit en Peer wordt nauwelijks gelet; ze krijgen zelfs geen standje, dat ze zo laat thuis zijn gekomen. Vanzelf is er nu ook geen gelegenheid om te vertellen, wat hun is overkomen.

Gerrit, die de volgende morgen weer vroeg bij de hand moet wezen, eet vlug zijn avondboterham op en kruipt dan meteen onder de wol. Het is een mooie, zachte zomeravond, maar toch doet de warmte van

het bed den jongen merkbaar goed. Als hij eenmaal ligt, gevoelt hij eerst recht, dat hij de oude nog niet is. Herhaaldelijk lopen er koude rillingen langs zijn rug en hij beeft als een schoothondje. „Dat heb ik ook, jô, dat zijn de zenuwen,” verklaart Peer eigenwijs, maar Gerrit houdt vol, dat het koorts is.

Misschien hebben ze allebei gelijk. Hun lichaam kan de vreselijke ervaring van die middag nog niet geheel te boven zijn en bovendien laat de angstwekkende gedachte, zo dicht bij de dood te zijn geweest, hen nog niet zo direct los. Als door een wonder zijn ze ontkomen.... Als de Heere Roie Krelis niet geleid had langs het strand, op het juiste ogenblik, o, dan waren ze onherroepelijk verdronken.

Gerrit slaapt vrij spoedig in en ook Peer zoekt die avond zijn bed wat vroeger op dan anders. Ook hij is nog helemaal niet lekker, al houdt hij zich dan ook zo goed mogelijk. Doch de rust van de slaap doet de jongens goed; als ze de volgende morgen wakker worden, zijn ze een heel eind opgeknapt. Gerrit staat vader dan weer trouw bij in de bakkerij en Peer gaat naar school, als iedere dag.

Niemand, die hun ooit naar die angstige middag vraagt. Zo spreken ze er vanzelf ook niet meer over. Ook onder elkaar niet. Het is, of ze bang zijn er over te beginnen. Ze willen er het liefst maar helemaal niet meer aan denken. Naar zee gaan ze voorlopig ook niet meer. Angstvallig vermijden ze op hun wandelingen en zwerftochten het Smalle Slag.

Nu ze wat langer in Zeeduinen wonen, komen ze zo langzaam aan ook wat meer van Roie Krelis aan de weet. Wat er van dien man al niet gepraat wordt!

Tot het ergste wat er maar te bedenken valt, schijnt Krelis in staat te zijn. Als niet meer dan de helft van de praatjes, die er over hem verteld worden, wáár is, nu, dan deugt er al niets meer aan hem.

Als het al te bar wordt, wil een van de broers het nog wel eens voor Roie Krelis opnemen, maar dan waarschuwt de ander gauw met een stomp, dat hij op moet passen, zich niet te verpraten. „Hoû je mond, jô, wat weet jij van Roie Krelis,” zo luidt de broederlijke vermaning dan meestal. Feitelijk is dat laf, want ze weten wèl wat van Roie Krelis, ze weten, dat hij toch niet zó slecht is, of hij waagde zijn leven om twee hem geheel onbekende jongens te redden. Menig mens, die als goed en braaf bekend staat, zou dat misschien *niet* doen.

Maar het is Krelis zèlf geweest, die hun het zwijgen heeft opgelegd. Zo bezien is hij er dan ook zelf de oorzaak van, dat Peer en Gerrit de boze praatjes, die omtrent hem gaan, niet kunnen tegenspreken.

Volgens deze redenering gaan de jongens vrij-uit, maar dat neemt niet weg, dat ze toch vaak het gevoel hebben erg ondankbaar tegenover hun redder te wèzen. Soms voelen ze zich bijna als verraders. . . .

III. NAAR HET WRAK VAN DE NEAPOLIS.

Maanden zijn voorbijgegaan. De zomer ging over in de herfst en weldra zal de winter voor de deur staan. Als het dan diep in November op een nacht hevig stormt, slaat een vreemd schip, de Neapolis, die te dicht onder de kust voer, te pletter op het strand. De opvarenden weten zich gelukkig te redden, doch het schip is doormidden gebroken en moet met de lading als verloren worden beschouwd. Dagen achtereen spoelt er wrakhout aan. Zo nu en dan werpen de golven ook nog wel bruikbare goederen van het verongelukte schip op het strand. Daarom wordt de kust streng bewaakt. Men wil zoveel mogelijk voorkomen, dat de bewoners van Zeeduinen of naburige plaatsen zich iets van dat alles zullen toeëigenen. Dat zou strand-jutterij zijn, waarop strenge straffen staan.

Toch zijn er nog wel mannen en jongens, die proberen iets van hun gading te bemachtigen. Het gerucht gaat, dat de Neapolis een rijke lading bergde. Als het getij gunstig is, zwerven de jutters langs het strand, spiedend naar de golven en niet minder naar de politie, die op haar beurt de rovers goed in de gaten houdt. Rijk is de buit dan ook niet. Er is te veel toezicht, ze krijgen geen kans. Zo gaat de aardigheid er na een paar dagen af.

Maar al heel spoedig wordt er verteld, dat wat anderen niet gelukt is, door Roie Krelis moet zijn bereikt. Men zegt, dat hij de hele winter wel leven kan, van wat hij van de lading van het schip te pakken

heeft gekregen. De meest fantastische verhalen doen weldra de rondte.

Op een van deze dagen besluiten Peer en Gerrit toch ook eens naar het wrak te gaan kijken, dat bij lage zee van het strand af heel goed te zien is. De heenweg nemen ze over het Smalle Slag, dat is de naaste weg. Terug zullen ze dwars door de duinen gaan. 't Moet kunnen, als ze maar eerst een flink eind langs het strand lopen; daar verderop, daar zijn de duinen niet meer afgebakend. Het is een omweg, maar daar zien ze niet tegen op. Ze hebben al de tijd, als ze vóór het donker invalt maar weer in de bewoonde wereld terug zijn.

Zo spreken de jongens af en zo doen ze. 't Wordt een fijne middag. Alleen met het zoeken van de terugweg hebben ze pech. Zeker een uur dwalen ze door de duinen, zonder dat zij een uitweg naar de landzijde kunnen ontdekken. Peer stelt dan voor om maar terug te gaan. Even overleggen ze samen. Het is niet vroeg meer. Ze moeten dus nu wel goed weten, wat ze doen. Wellicht zijn ze wel heel dicht bij de weg, die ze zoeken, maar het is ook helemaal niet onmogelijk, dat ze al te ver zijn doorgelopen. Het zal misschien het verstandigst zijn om het zekere maar voor het onzekere te nemen en terug te keren. Over het Smalle Slag zijn ze tenminste zeker van de weg. Doch vóór ze dit kunnen bereiken, moeten ze eerst nog een flink eind langs het prikkeldraad. Dat is wel jammer. Als ze daar doorheen konden breken, zouden ze een flinke hoek afsnijden. Als ze daar doorheen konden breken.... „Kunnen” is hier eigenlijk het goede woord niet. 't Måg niet, dat is het enige, maar

kunnen? Natúúrlijk kunnen ze het. Er is nogal wat aan, over een prikkeldraadje klauteren!

Dat verboden terrein lokt ze wel héél erg aan. Hebben ze die eerste keer, dat ze op verkenning uitgingen, zich al niet voorgenomen later ook eens aan de andere kant van het draad te gaan neuzen? Nù is daar dan wel een prachtige gelegenheid! Twee vliegen in één klap: ze zien, wat daar is op het afgesloten terrein en ze zijn meteen tijdig thuis.

Ze zullen het er dus maar op wagen. Zonder kleerscheuren over het draad te komen, is het werk van enkele tellen. Kinderachtig eigenlijk, zo'n afrastering, oordelen Peer en Gerrit; een kleine jongen kruipt er onderdoor en een grote stapt er overheen....

Weldra lopen ze nu door een duinpan met jonge helm-aanplant. Even later gaat het de hoogte weer op. Ja, zo komen ze midden op het Smalle Slag uit, wis en zeker, niet ver van het punt, waar de eerste tuinderij begint. Maar sst. . . . wie gaat daar? Dat is, als je verboden dingen doet, dan schrik je van alles, zelfs van een man, die door de duinen wandelt. . . .

„Roie Krelis,” fluistert Peer.

Maar voor hèm behoeven ze toch niet bang te zijn? Toch zijn ze het. Misschien wel door alles wat ze de laatste tijd over hem hebben gehoord in het dorp.

En wat dóét Roie Krelis hier, op het afgesloten duin? En wat doen zij hier. . . . dat kan Roie Krelis óók wel denken, als hij ze hier ontmoet. Maar hij schijnt hen tot nog toe niet te hebben opgemerkt. En dat is ook maar het allerbeste.

Opeens commandeert Gerrit: „liggen”. Peer gehoor-

zaamt ogenblikkelijk. Plat op hun buik, verstoken achter een paar dorre braamstruiken, kunnen ze nu prachtig de bewegingen van Roie Krelis volgen, zonder zelf gezien te worden.

„Hij heeft een pak onder z'n arm,” zegt Peer.

„Ssst,” waarschuwt Gerrit, „zacht wat.”

Peer durft nu niets meer te zeggen. Roie Krelis moest het eens horen; vooral met de wind mee draagt het geluid soms heel ver. . . . Kijk, daar staat Krelis stil. Hij zal zich toch niet omkeren en hun kant uitkomen? Neen, dat doet hij niet, gelukkig niet. Wat Krelis wel precies uitvoert kunnen ze onmogelijk zien, daarvoor is de afstand te groot, bovendien begint het donker te vallen. Doch dat hij zich bukt, zien ze duidelijk. Even later richt Krelis zich weer op en dan kijkt hij rond; naar alle zijden spieden zijn ogen, alsof hij voelt, dat hij begluurd wordt. Dan gaat Krelis terug, dezelfde weg, die hij zoeven afgekomen is.

Een hele poos blijven de jongens nog achter de braamstruiken liggen; Krelis mocht nog eens terugkomen! Onderwijl bekruipt hun de vrees, dat hij ook zou kunnen omlopen en hen zo toch nog ontdekken.

Maar Krelis komt niet terug en hij valt hen ook niet in de rug aan. Eindelijk stelt Gerrit voor, nu toch maar eens op te stappen.

„En Krelis dan?” vraagt Peer wat schuchter.

„Die komt niet meer terug,” antwoordt Gerrit, „en ik stel voor, eerst eens te gaan zien, wat daar is, op de plek, waar hij bukte. Als je het mij vraagt, kon hij daar wel eens een bergplaatsje van gestolen goederen hebben.”

„Zou hij?” vraagt Peer, nog steeds bang, doch tegelijk ook wel erg nieuwsgierig.

Als het eens wáár was en zij ontdekten de voorraadschuur! Peer droomt zich al de heldenrol in een interessante detective-geschiedenis!

Gerrit schijnt te voelen, wat zijn broer denkt.

„Voor òns zou het misschien beter zijn, als ik mij vergiste,” zegt hij dan.

Peer begrijpt dat niet helemaal.

„Zou *jij* het prettig vinden Roie Krelis aan de politie over te leveren?”

Neen, dat zou Peer zeker niet prettig vinden. En tòch zou dàt er van moeten komen, als ze daar waarlijk een bewaarplaats van gestolen goederen ontdekten.

„Dan maar *niet* gaan kijken?” stelt Peer aarzelend voor. Gerrit geeft daar geen antwoord op. Onderwijl loopt hij echter in de richting van de geheimzinnige plek en Peer volgt hem op de voet.

De nieuwsgierigheid drijft ze.

En zo waar, voor iemand die wéét, dat er iets wezen moet, valt er wel wat te ontdekken. Er is in het zand gewoeld over een oppervlakte van enkele vierkante

decimeters. Gerrit steekt nu vastberaden zijn hand in de mulle grond.

„En of,” roept hij triumphantelijk, als zijn knuist op hout stuit. Zijn vreugde over deze ontdekking wordt echter snel getemperd door het gevoel, dat hij bezig is zich met zijn broer in een gevaarlijk avontuur te steken.

„En wat nu?” vragen Peer's ogen.

„'k Geloof, dat het 't best is, nu maar naar huis te gaan,” zegt Gerrit.

„En niet kijken, wat Krelis daar onder de grond heeft?”

„Nee, maar niet kijken. Als we wat vinden, moeten we het aangeven en nu weten we van niets.”

Peer weet niet goed, wat hij van die redenering van zijn broer denken moet. 'n Mooie boel! Ze weten wèl van wat.

Maar Gerrit wil persé naar huis.

Zo lopen ze dan zwijgend door. De voor elkaar niet uitgesproken angst, Roie Krelis toch nog ergens tegen te komen, doet hen hun pas versnellen. Eerst als ze het Smalle Slag hebben bereikt, houden ze hun pas wat in. Daar, op de openbare weg, dáár voelen ze zich weer veilig.

Maar nog zeggen ze niets.

Pas als ze heel dicht bij het dorp zijn, verbreekt Peer het stilzwijgen. „Wat moeten we nou?” vraagt hij op half-angstige, half-verwijtende toon.

Ja, wat moeten ze doen? Krelis lafhartig verraden? Of als ze vandaag of morgen weer horen van zijn schelmenstreken, doen, alsof ze van niets weten, ter-

wijl de plek waar hij zijn buit verbergt, hun bekend is?

Dat is nu de tweede maal, dat Roie Krelis hun als 't ware een geheim op het hart bindt.

„We houden onze mond,” beslist Gerrit ten laatste.

En daaraan houden ze zich; een week, veertien dagen, drie weken. . . . , maar 't is moeilijk. Telkens als er hier of daar over Roie Krelis gepraat wordt, en dat gebeurt nogal eens, brandt dat tweede geheim als 't ware op hun tong. Soms merkt iemand op: „En tòch is het merkwaardig, dat er met huiszoeking nooit iets bij hem gevonden wordt.”

O, dan popelen Gerrit en Peer om te zeggen: „Geen wonder, Krelis is wel zo wijs om zijn spullen niet thuis te verbergen.”

IV. EEN HANDVOL GELD....

Als het Sinterklaasfeest goed en wel voorbij is, staat de reparateur uit de stad voor de vierde maal bij de oven van bakker Bremer. Zijn gezicht staat bedenkelijk, zeer bedenkelijk, als dat van een dokter bij het ziekbed van een hoogst-ernstigen patiënt.

Vader en moeder zouden den man de woorden wel uit de mond willen trekken. Beurtelings kijken ze naar hem en naar de defecte, koude oven. Ja, die oven is inderdaad een hoogst-ernstige patiënt.

Als hij enkel dienst had behoeven te doen voor het bakken van het van dag tot dag nodige brood, ja, misschien dat hij het dan nog een poosje had uitgehouden. Maar de boterletters en de speculaaspoppen daar nog bij, dat ging boven z'n krachten. 't Was ook al een oud beestje, toen vader hem van den vorigen bakker overnam.

„Er zal niet veel anders opzitten....,” zo begint eindelijk de reparateur.

Och, hij behoeft niet eens uit te spreken.

Ze begrijpen er al alles van; dat wordt een nieuwe oven.

„En op hoeveel zal me dat komen, zo ongeveer?” vraagt vader.

„Tja,” antwoordt de man van het vak, „tja, dat ligt er aan, hè. U zult wijs doen, nu u toch voor een grote uitgave staat, meteen een oven van wat groter capaciteit te nemen. U hoopt toch, dat uw zaak zich in de toekomst nog wat zal uitbreiden, nietwaar? En u hebt naar ik meen twee jongens in het vak, of één,

maar die tweede komt toch gauw van school, juist, nu, dan zou ik u ten sterkste aanraden een *electrische* oven te nemen. U betaalt op het oogenblik iets meer, dat is waar, maar u heeft dan ook direct een voorsprong op uw concurrenten. U weet, dat is de weg naar het succes; de éérste zijn. Binnen enkele jaren heeft u, wat u nu méér uitgeeft, er ruimschoots uit.”

Het lijkt heel mooi, wat die mijnheer uit de stad daar allemaal staat te beweren, maar wat zal dat grapje wel niet kosten?

De reparateur noemt een bedrag, waar vader en moeder van schrikken. Toch weet hij zo mooi te praten, dat diezelfde avond de koop nog wordt gesloten. De familie Bremer zal een tijdlang zuinig, héél zuinig moeten zijn en dan hopen ze, dat van al het moois, dat hun is voorgespiegeld, *iets* in de toekomst werkelijkheid zal worden.

Vanzelf horen ook de jongens het verhaal van de nieuwe oven. Gerrit, die immers ook al in het vak is, vindt zelfs dat hij er wel een woordje in mee mag spreken. Hij is het in alles met den reparateur eens en dus vol goede moed. Met die oven zal de zaak van Bremer de eerste van Zeeduinen worden. Wie zou daar niet een poosje zuinig voor willen wezen? Gerrit weet zelfs te vertellen, dat onze vaders, die stoere handelslui, waar we nog altijd trots op zijn, reeds wisten, dat de cost aan de baet vooraf gaat.

Vader en moeder zijn minder enthousiast. Zij betwijfelen achteraf, of ze wel goed deden met zo direct maar een besluit te nemen.

Moeder maakt zich zelfs ongerust over het geval. Hoe zullen ze altijd op tijd de betalingstermijnen kunnen voldoen?

Peer is de eenige, die zich van de zaak nog niet zoveel aantrekt. Vader en moeder zullen wel zorgen.

En Gerrit zegt, dat zij er op de duur allemaal beter door zullen worden.

Spoedig gaat Peer echter ondervinden, dat het ernst wordt met de bezuiniging; dit jaar geen nieuw pak, want, de oven moet worden afbetaald. . . .

Voor deze keer niet meer dan een heel klein aardigheidje met de Kerstdagen. . . . want de oven. . . .

Wat meer zakgeld? Geen denken aan! Peer weet toch, dat de oven. . . . En of alle jongens en meisjes nu al een kwartje meebrengen voor het cadeau aan den jarigen hoofdonderwijzer, moeder kan werkelijk niet meer dan een dubbeltje missen. . . . want. . . . O, Peer weet het zo langzaam al. Het komt alles door die ellendige oven.

Hoe vader en Gerrit ook hun best doen, ze kunnen niet elke maand zoveel oververdienen, dat het geld voor de oven er is. Voor een deel moet die betaald worden van het huishoudgeld, dus van wat zij broodnodig hebben voor voedsel en kleren. . . .

En die toestand kan nog een hele tijd duren. Minstens twee jaar nog, heeft Gerrit hem verteld. Het valt Peer op, dat Gerrit ook niet meer zo opgetogen over de oven spreekt als hij in het begin deed.

Vader heeft het niet merkbaar drukker gekregen, sinds hij brood bakt op de nieuwe manier. Integendeel, er zijn mensen, die er over klagen, dat het brood niet meer zo lekker smaakt als vroeger.

De concurrenten zijn er ook nog allemáál in Zeeuinen. Er heeft zich zelfs nog weer een nieuwe bakker gevestigd.

Zo legt „de nieuwe oven” een druk op het gehele gezin Bremer. Wisten ze er maar iets op te verzinnen. Maar wat zou dat moeten zijn?

Ook Peer is druk aan het peinzen, maar hij weet al evenmin iets als de anderen.

Was hij maar groot, dan kon hij geld verdienen. Geld, daar gaat het om.

Een handvol geld, daarmee zouden ze geholpen zijn.

Vader en moeder en Gerrit en hijzelf, het héle gezin....

Maar hoe aan zo'n handvol geld te komen?

Als Peer op een middag uit school komt, is aan het politiebureau een groot wit papier aangeplakt.

„Bekendmaking” leest Peer al uit de verte. Enkele mannen staan het stuk te lezen.

Peer, nieuwsgierig, dringt zich direct tussen de lezers. Daar moet hij het zijne van hebben. Hij wil ook wel eens thuis komen met een „nieuwkje”. Wat de „bekendmaking” bevat, begrijpt Peer niet helemaal. De zinnen, waaruit het stuk bestaat, zijn lang en onduidelijk en bij het lezen stuit hij telkens op woorden, waarvan hij de betekenis niet zo direct vatten kan. Maar de hoofdzaken zijn hem volkomen klaar; er is, vermoedelijk reeds voor enige weken, ingebroken in een alleenstaande villa buiten Zeeduinen. De bewoners, die een poos afwezig waren geweest, ontdekten de diefstal bij hun thuiskomst. Vooral veel kostbare zaken van goud en zilver bleken ontvreemd te zijn. Nu stelt de gedupeerde familie vijfhonderd gulden beschikbaar voor hem of haar, die de politie inlichtingen weet te verschaffen, die leiden tot aanhouding van de daders en het terugvinden van de gestolen voorwerpen.

Vijfhonderd gulden beloning....

Vijf-honderd-gulden!!

Dat is een kapitaal.

Vanzelf wordt er door de mannen, die voor het politiebureau samenscholen, druk over de diefstal ge-

praat. Men gist wie het gedaan kan hebben en waar de schatten mogelijk verborgen zijn.

Dat de naam van Roie Krelis hierbij meermalen wordt genoemd, is te begrijpen. Roie Krelis wordt immers verdacht van alle kwaad, dat in de omtrek wordt gedaan?

Roie Krelis zal er in elk geval wel meer van weten dan zij hier allemaal met mekaar. Daarvan zijn de mannen van Zeeduinen vast overtuigd.

Roie Krelis heeft dus òf de diefstal zelf gepleegd, of hij heeft anderen de weg gewezen, dat schijnt wel

vast te staan. Maar de gestolen voorwerpen, gouden ringen en armbanden en zelfs een echt paarlen halsnoer, waar zijn die?

„Vinden ze nooit meer,” zegt een der mannen, „je snapt, dat is de eerste dag al verkocht naar het buitenland.”

Peer vindt, dat hij nu wel genoeg weet voor zijn „nieuwdje”. Hij werkt zich weer tussen de mannen uit en loopt dan op een drafje naar huis. Doch onderweg flitst hem ineens iets door het hoofd; is het wel zo zeker, dat die gestolen voorwerpen naar het buitenland zijn verkocht?

In het huisje van Krelis zullen ze niets vinden. Daar behoeft de politie niet eens te gaan zoeken, o neen. Maar.... misschien weet *hij*, Peer, toch wèl, waar de ringen en armbanden zijn.

Stuitte Gerrit niet op iets hard, op hout, toen hij zijn hand in het duinzand stak?

Hoe meer Peer over het geval nadenkt, des te zekerder wordt het voor hem, dat het allemaal zó, en niet anders wezen kan.

Het duizelt Peer: vijfhonderd gulden, zo maar voor het grijpen! Hij hoeft immers alleen maar naar het politiebureau te gaan om daar te vertellen, wat hij weet....

Maar zou dat geen slechte daad zijn, tegenover Krelis....? Peer weet het echt niet. Het is, alsof zijn hersenen niet meer dóór kunnen denken en alles daarbinnen aan het draaien is gegaan. Is het goed, de politie waarschuwen.... of kwaad, Krelis te verraden....?

Maar die vijfhonderd gulden, *vijf honderd gulden*.... ze zouden er thuis mee geholpen zijn. . . .

Peer vertelt thuis zijn nieuwtje nog niet. Hij moet eerst zelf goed weten, hoe hij er mee aan moet. En dan bedenkt hij zich onderwijl ook nog, dat hij die vijfhonderd gulden wel graag zèlf zou verdienen. Als hij er over gaat pràten loopt hij veel kans, dat Gerrit er op af zal stappen. Op z'n minst zal Gerrit met hem willen délen, omdat *hij* het hout onder het zand heeft gevoeld. . . .

Aan tafel vraagt moeder wel driemaal aan Peer: „Jongen, wat hèb je toch, zit je te dromen vanmiddag?”

Maar Peer houdt vol dat hij niets heeft.

Vader en Gerrit knipogen onderwijl eens tegen mekaar. Zij denken, dat zij er alles van begrijpen: Peer was wat laat vandaag. Er zal op of bij school wat gebeurd zijn: Peer heeft moeten schoolblijven en dat wil hij voor vader en moeder niet weten, of hij heeft gevochten tegen een kameraad, die hem de baas is gebleven en dàt vertelt hij natuurlijk nóóit, aan niemand niet!

V. GERRIT HEEFT EEN PLAN.

Als Peer weer naar school is, zegt vader tegen Gerrit: „Nu moest jij vanmiddag die kaarten maar eens rondbrengen.” „Die kaarten” zijn uitnodigingen voor een evangelisatiesamenkomst, waaraan vader meewerkt. Op die bijeenkomst komen de armen en de eenzamen van Zeeduin. Er wordt uit de Bijbel gelezen, gezongen en gemusiceerd, in de pauze krijgt iedere bezoeker een kop warme koffie en een verse krentenbol. Dan gaan onderwijl de broeders, die de evangelisatie leiden, het zaaltje rond om zo hier en daar eens een gezellig praatje te maken of een bemoedigend woord te spreken.

Tot nog toe heeft Vader Bremer geregeld voor de nodige krentenbollen kunnen zorgen, een bevriend kruidenier levert gratis de koffie en de suiker, een melkboer laat elke week een uurtje voor het begin der bijeenkomst een flinke kan melk aan het lokaaltje brengen. Zo doet een ieder wat hij kan. „Zo hoort het ook,” leert vader Bremer zijn jongens; „we kunnen niet allen spreken of zingen of krentenbollen bakken, maar wat kan iedereen doen.” Zo is Gerrit er toe gekomen, als jongste hulp, de taak op zich te nemen de uitnodigingskaarten rond te brengen. Dat moet óók gebeuren en wie zou dat beter kunnen doen dan hij, wijl hij in de eerste plaats nog jonge benen en bovendien een fiets heeft. . . .

Gerrit weet niet, hoevaak vader en moeder de laatste tijd samen al hebben gepraat in verband met die krentenbollen. 't Kon eigenlijk niet meer; ook al door

die oven natuurlijk. Eenmaal heeft vader op het punt gestaan er mee op te houden, maar toen hij een brief aan het bestuur wilde gaan schrijven, heeft moeder haar hand op zijn arm gelegd en gezegd: „Vader, laten de armen hun krentenbollen houden; wat we dáaraan geven, lenen we den Heere, daar kunnen we het zelf toch nooit slechter door krijgen!”

„Ik geloof, dat je gelijk hebt, moeder,” zei vader toen, „op zo’n bezuiniging zou geen zegen kunnen rusten; wat we de armen en de kleinen onthouden, doen we onzen Heiland tekort. ’t Zou vreselijk zijn, als Hij eenmaal tegenover ons zou moeten zeggen: Ik was hongerig en gij hebt Mij niet gevoed. Hij heeft ze ons nagelaten in Zijn Naam, die mannen en vrouwen van de evangelisatie. . . .”

Opgeruimd gaat Gerrit met de kaarten op stap. Aan het eind van de middag heeft hij er ééntje over. Een oud vrouwtje, dat even buiten het dorp in een klein huisje woonde en tot de trouwste bezoeksters van de samenkomst behoorde, is voor een dag of wat overgebracht naar een Oudeliedengesticht in de naburige stad. Gerrit komt daardoor voor een leeg en gesloten huisje. De burens vertellen hem, wat er aan de hand is.

Kaarten, die over zijn, worden meestal weggegeven. Dat weet Gerrit. En nu loopt hij al een hele poos met een plan rond, dat alleen uitgevoerd kan worden, als er eens een kaart over is.

't Is vréemd, dat plan van Gerrit, misschien zelfs dwaás, maar het wil hem maar niet loslaten.

Wordt er de laatste tijd weer niet veel over Krelis gepraat in het dorp? En vanzelfsprekend allemaal kwaad. Wie zou er iets góéds van hem vertellen! Gerrit voelt, dat hij en Peer dat eigenlijk moesten doen, maar dat gaat nu eenmaal niet. Heeft Krelis ze dat zèlf niet verboden? Toch is er in die geschiedenis met Krelis iets, wat nooit is goed te praten. Gerrit ziet dat steeds duidelijker en hij wordt er bijna benauwd onder. 't Mag dan waar wezen, dat Krelis een slechte man is. . . . maar hoe zal dat ooit anders worden, als iedereen hem verafschuwt? De mensen van Zeeduin en doen slecht, met zich zo helemal van Krelis af te trekken, dat staat voor Gerrit vast. En hij vraagt zich af, of er wel ooit iemand geweest is, die hem de hand heeft toegestoken. En toen, kort geleden, het Kerstfeest werd gevierd, is er toen één ge-

weest, die aan Krelis is gaan vertellen, dat de Heere Jezus voor zondaren op de aarde is gekomen, niet voor brave mensen, maar voor zondaren, dus ook voor stropers en dieven?

O, Gerrit weet wel, dat niemand dat gedaan heeft. Ook zelfs de broeders van de evangelisatie niet en hij, Gerrit, heeft het óók niet gedaan, terwijl hij toch dankbaarheid aan Krelis verschuldigd is. Heeft Krelis zijn leven niet gered en dat van zijn broertje? En wat heeft *hij* voor Krelis gedaan? Niets; hem zelfs niet bedankt. . . .

Lang heeft Gerrit er over gepeinsd, op welke wijze hij iets voor Krelis zou kunnen doen. Hem iets geven? Maar wat? Hij bezit immers niets, vooral nu, met die oven, zijn ze zelf arme mensen geworden. Krelis zal ook aan niets behoefte hebben. Algemeen wordt toch beweerd, dat hij er niet kwaad bij moet zitten. „Hij komt er gemakkelijk genoeg aan,” zo zegt men, „als hij wat nodig heeft, néémt hij het. . . .” Wat zou Gerrit hem dan nog kunnen geven? Neen, zo moet het niet, dat is duidelijk genoeg. Maar hoe moet het dan wèl? Maar zijn er dan geen andere schatten dan geld en goed?

Zó is Gerrit er op gekomen Krelis op de evangelisatiebijeenkoms^t te nodigen. Al voor een week of wat geleden heeft hij er bij vader op aangedrongen, ook voor Krelis een kaart te laten schrijven. Maar dat kon vader zo op zijn eigen gelegenheid niet doen. Daar moest hij eerst eens met de andere broeders over spreken en die zouden er wel eens iets op tegen kunnen hebben. 't Zou ook niet denkbeeldig zijn, dat

vaste bezoekers wegbleven, als Roie Krelis kwam.... Gerrit moest Krelis maar niet opzettelijk vragen, als er later eens een kaart overbleef, dan konden zij altijd nog wel weer verder zien. En nu *blijft* er een kaart over.

Gerrit kan het niet anders zien, of dat is de kaart voor Krelis. Toch aarzelt vader nog even, als Gerrit opnieuw met zijn vraag voor de dag komt. Eindelijk zegt hij echter: „Nu, ga dan maar en niet te lang met dien man blijven praten hoor en reken er vooral niet op, dat hij je bezoek op prijs zal stellen.”

Dat laatste hoort Gerrit maar half. Geen minuut later zit hij al weer op de fiets. Hij zal flink moeten doortrappen; het is nog een heel eind naar Krelis. Midden in de duinen woont hij, in een kleine, eenzame woning, niet veel meer dan een schuur. Gerrit zal moeten zóéken om het huisje te vinden en dan zal het de vraag nog zijn, of hij Krelis thuis zal treffen.

Toch is Gerrit vol goede moed. En waarlijk, hij vindt Krelis thuis. De man is ten zeerste verbaasd, dat iemand, die niet van de politie is, toegang tot zijn woning vraagt. Even ontstelt Gerrit toch, als hij den gevreesden man daar zo vlak voor zich ziet. Maar hij zal er wel op passen hem dit niet te laten merken. „Krelis,” zegt hij, „ik kom vragen, of je lust hebt om morgen in het evangelisatiezaaltje in de Heerenstraat te komen. Hier heb je een toegangkaart. Het is er echt gezellig en in de pauze krijg je een lekkere warme kop koffie. En je hoort er een goed woord; daar zal jij wel net zo goed behoefte aan hebben als ieder ander mens....”

Even wacht Gerrit. Dan gaat hij verder: „En dan heb ik je er nog nooit voor bedankt, dat je van de zomer ons leven hebt gered. Op dat ogenblik zelf waren we veel te veel in de war en later hebben we je nooit meer gezien. . . . ten minste niet zo van dichtbij, dat we met je praten konden.”

Als in één adem zegt Gerrit dat.

Eigenlijk is hij bang. Het is de vrees, die hem spraakzaam maakt. Het doet hem goed, zijn eigen stem te horen. Neen, het valt toch nog niet mee zo recht

tegenover Roie Krelis te staan. En hoe zal de man het opnemen?

„Dus jij vindt Roie Krelis niet te slecht om daar bij al die nette mensen in het evangelisatiezaaltje te zitten?”

Dat zegt Roie Krelis.

Spòt hij, of is het hem ernst?

Gerrit wéét het niet.

„Er is *niemand* te slecht om bij den Heere Jezus te komen,” antwoordt Gerrit, „de Heiland kwam op aarde voor de zondaren.”

Is het mogelijk, dat er een traan glinstert in Krelis' ooghoeken? Gerrit durft niet zo opzettelijk te kijken, maar hij meent toch heus, dat hij zo iets ziet.

„Ja, ja,” zo praat Krelis dan weer, „Krelis is een slecht man. En of hij in dat zaaltje zal komen, daar weet hij nog niets van, daar moet hij eerst nog eens over denken, maar *jij* bent een brave jongen. Jij hebt zeker ook allebei je ouders nog, is het niet?”

„Ja,” knikt Gerrit. Waar wil die Krelis heen?

„Nou, dan moet je maar veel bidden, dat je je vader en je moeder nog lang mag houden en blijf dan altijd zo ver mogelijk uit de buurt van kroegen en slechte vrienden, dat het je niet gaat als Krelis. Toen die zo oud was, als jij nu bent, was die ook nog geen stroper en geen dief.”

Een ogenblik zwijgt de man. Dan vraagt hij: „Kom je me uit je zelf die kaart brengen, of word je door iemand gestuurd?”

„Alleen vader weet, dat ik naar u toe ben,” zo ontwijkt Gerrit Krelis' vraag. Hij had eigenlijk moeten zeggen, dat hij inderdaad gestuurd is, maar Gerrit

weet niet hoe hij dat Krelis duidelijk zou kunnen maken. Toch verwacht die vraag van Krelis hem wel een beetje.

Krelis zegt niets meer, waaruit Gerrit opmaakt, dat de man verwacht, dat hij nog wat zeggen zal.

„Ik had u al zo graag een uitnodiging voor het Kerstfeest gezonden, maar dat kon toen niet; dat was wel jammer.”

„Ja, misschien was dat wel jammer.”

Krelis zegt dat laatste alsof hij er niet helemaal met zijn gedachten bij is. En dan opeens, op een heel andere toon: „Jij bent zeker een jongen, die alles met z'n vader bepraat, niet?”

„Wel heel veel, ja.... maar niet alles,” antwoordt Gerrit eerlijk.

„Als je een goeden vader hebt, moet je voor hem geen geheimen hebben, jongen; neem dat nou eens van Krelis aan.”

Dat zegt Krelis....

Nou, die is goed....

„En u hebt van de zomer zelf gezegd, dat we onze mond moesten houden, omdat het beter was, dat uw naam niet genoemd werd in Zeeduinen.”

Daar is grote verwondering en ook wel enig verwijt in Gerrits stem.

„Heb ik dat gezegd?” Weer dat vreemde bij Krelis, alsof hij met zijn gedachten niet helemaal is bij de woorden, die hij uitspreekt. En dan even daarna:

„Ja, je hebt gelijk, dat zal ik zo dan wel gezegd hebben, maar dan heb ik daarbij je vader en je moeder toch niet op het oog gehad. Voor die moet je geen geheimen hebben. Met mij was het nooit zover ge-

komen, als ik dat in m'n jonge jaren had ingezien!" Het wordt Gerrit wel wat benauwd in het woonvertrekje van Krelis. Hij ziet eens naar buiten, door het enige venster, recht tegenover hem.

Het donker begint reeds te vallen en hij zit hier nog een aardig eindje van de bewoonde wereld af. Vader heeft ook niet graag, dat hij zo laat thuiskomt.

„Ik moet nu gaan,” zegt Gerrit. Meteen staat hij op. „Ik hoop, dat u morgen in de Heerenstraat komt.” Krelis geeft daar geen antwoord op. Gerrit heeft onderwijl de klink al van de deur gelicht en mompelt iets van een groet.

Roie Krelis doet dat op zijn beurt ook en dan is Gerrit blij, dat hij weer buiten in de frisse lucht is. Het was benauwd, tot stikkens toe benauwd in het huisje van Krelis.

VI. ROIE KRELIS.

Nog lang nadat Gerrit zijn woning heeft verlaten, zit Krelis in gedachten over zijn wrakke tafel gebogen. Hoeveel jaren is het geleden, dat voor het laatst een medemens hem er aan herinnerde, dat hij een ziel te verliezen heeft? Het bezoek van Gerrit heeft heel wat losgewoeld in Krelis' hart. Hij ziet zichzelf weer jong. Neen, de schuld van zijn ouders is het *niet*, dat hij een slechte man is geworden.

Als hij naar hen had geluisterd en niet was meegegaan met vrienden, die hem meetroonden op de brede weg. . . . Wat staat er ook weer geschreven over de brede weg. . . . o, ja, „die naar het verderf leidt. . . .” O, Krelis wéét het allemaal best. Jarenlang heeft hij de Zondagsschool bezocht. Hij was daar ook een goede leerling. Als de dag van gisteren herinnert hij zich, hoe hij op de afscheidsavond een mooi bijbeltje kreeg. „Aan Cornelis Berkemeier, bij het verlaten van de Zondagsschool. Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden.” Dat staat er vóór in.

Van wat er verder in het bijbeltje staat heeft Cornelis Berkemeier zich tot nog toe niet veel aangetrokken. Helaas niet.

Hij heeft den Heere niet gezocht, integendeel, hij heeft zich van Hem afgekeerd en Zijn geboden vergeten, met òpzet. . . . hij en de kameraden met wie hij omgang zocht. . . .

Toen hij eenmaal een slecht man geworden was, verlieten zelfs zijn kwàde vrienden hem. Zo werd Krelis ook een eenzaam mens. Niemand houdt van hem,

niemand stelt prijs op zijn gezelschap, zijn naam wordt met afschuw genoemd in de wijde omtrek.... Toch is Krelis niet zó slecht als algemeen wordt gedacht. Dat hij een brandstichter en een inbreker zou zijn, is niet waar, dat zijn boze verzinsels van de mensen van Zeeduin. Maar dat hij een stroper is, kan hij niet ontkennen en dat hij het in het strandjuten ver gebracht heeft is óók waar en dat hij meermalen iets gevonden heeft langs de wegen, wat hij niet heeft teruggebracht bij den eigenaar en dat hij vaak eetwaren stal uit wagens, als de voerlui in de kroeg zaten en dat hij ook wel voor geld wenken gegeven heeft aan inbrekers en andere misdadige

mannen.... o, de lijst van Krelis' boze daden is groot....

Waarom is die jongen gekomen om hem aan dit alles te herinneren? Maar er zijn dan toch nog mensen, die zich om hem bekommeren, die het goede met hem vóór hebben....

Krelis houdt niet van de mensen. Hij vertrouwt ze niet. Van zijn hond heeft hij gehouden.... maar die werd voor een paar maanden door een veldwachter doodgeschoten. Als een kind heeft hij het trouwe dier beweend en het begraven in een stijselkistje op een stille plek in de duinen. Dat was op een gure najaarsmiddag, toen het wrak van het vreemde schip op het strand lag....

Zijn hond.... maar de mensen.... die jongen.... God.... Voor hem op tafel ligt de uitnodigingskaart voor de evangelisatiebijeenkomst. Krelis kan die kaart niet zien liggen, want het is nu geheel donker geworden, maar hij wéét dat de kaart er is....

Opeens barst Krelis in snikken uit.

O, kon hij daar komen als die andere mensen, die zich voor elkander niet behoeven te schamen.

Voor hem is dat niet. Neen, het goede is voor hem niet.

Maar het *allerbeste*.... dat is voor de zondaars.... De Heiland kwam op aarde om te zoeken en zalig te maken, wat verlore was.

En er is niemand te slecht om bij den Heere Jezus te komen.

Zo zei die jongen dat.

„O, God, kan dat wáár zijn?” kermt Krelis.

Met bevende vingers zoekt hij die avond naar het

bijbeltje van de Zondagsschool. Onder veel rommel en stof vindt hij het. Hij wil er in lezen, doch de petroleumlamp geeft zo weinig licht en de lettertjes zijn klein. Ze dansen voor zijn niet meer jonge ogen. Krelis weet ook de weg niet meer in de bijbel. De woorden, die hij zoekt, kan hij er niet in vinden.

Mistroostig legt Krelis het boekje dan maar weer op de plank boven zijn bed. Daar ligt het dan naast een veldfles, een defecte revolver, een blauw-geruit boterhammenzakje en een sigarenkistje met roestige spijkers en sleutels.

Krelis gaat die avond laat naar bed en dan duurt het nog lang eer hij in slaap valt.

Diezelfde avond wordt ook Gerrit uit zijn slaap gehouden. Dat komt allereerst door Peer, die iets op zijn hart heeft, dat hij kwijt moet. De jongen kan zijn geheim, zijn plan, niet langer alleen dragen. Hoe graag hij de vijfhonderd gulden ook in zijn eigen handen zou krijgen, hij durft, als het er op aan gaat komen, toch alleen niets te beginnen. Het allerliefst zou hij Gerrit naar het duin willen sturen om de schatten van Krelis op te graven. . . .

„Ben je niet wijs?” vraagt Gerrit heftig verontwaardigd, als Peer alles heeft verteld. „Dát zou wel fraai zijn, ik Krelis uitnodigen voor de evangelisatie, alsof ik het beste met hem vóór heb en jij hem onderwijl aan de politie overleveren voor vijfhonderd gulden. Bah, hoe kòm je er bij. 't Had er nog maar bij moeten komen, dat je er al werk van had gemaakt!”

Daar gaat Peer's mooie plan. Verkéken zijn de vijfhonderd gulden, waarmee ze misschien allemaal ge-

holpen zouden zijn. En dat Gerrit zo tegen hem uitvaart, vindt hij vals. Hij kon toch nog niet weten, dat Gerrit Krelis voor de evangelisatie had uitgenodigd? Dat laatste is ook al weer waar, dat kon Peer niet weten. Een hele poos praten de broers nog, fluisterend, want het is nacht, alles slaapt in huis. Maar dan gaan ze elkaar ook allengs beter begrijpen. „We hadden eerder eens met vader moeten praten,” zegt Gerrit. „Roie Krelis zei ook al, dat we voor vader en moeder geen geheimen moeten hebben. . . .”

„Zegt Roie Krelis dat, nou, dat is ook wat moois en van de zomer zei hij tegen ons. . . .”

„Ja jô, daar heb je nou wel gelijk in, maar dat kunnen wij ook wel verkeerd begrepen hebben. En al had Krelis nou ook ik weet niet wàt gezegd, *wij* hadden alles aan vader en moeder moeten vertellen.”

„Kunnen we nòg doen.”

„Ik geloof ook, dat dat het beste is.”

„Nou, dat doen we dan morgen, zo gauw mogelijk. En dan voor vannacht maar zand over alles. *Ik* ga slapen.”

„En *ik* ga ook slapen.”

VII. EEN NIEUW LEVEN.

De volgende dag zwerft Krelis uren en uren langs het strand en door de duinen, schijnbaar zonder doel. Eerst tegen de avond gaat hij op huis aan. Meer dan eens springen de konijntjes bij het oversteken van een duin-pad voor zijn voeten, maar ze hebben nu eens niets van Krelis te vrezen.

Toch gaat Krelis niet naar de evangelisatiesamenkomst. Dat is wel een grote teleurstelling voor Gerrit, die er vast op gerekend had Krelis daar te zien. Maar vader, die nu alles weet, belooft, dat hij Krelis in zijn huisje op zal gaan zoeken, diezelfde week nog.

En vader houdt zijn woord.

Ze praten lang met elkaar, vader Bremer en Roie Krelis en samen lezen zij het evangelie van Gods genade uit Krelis' bijbeltje en samen bidden zij. . . .

„Hadden we Krelis tòch maar op het Kerstfeest gevraagd, hè Vader?” zegt Gerrit, als vader hem later iets van het bezoek vertelt.

„En hebben we dat dan *niet* gedaan?” vraagt vader op zijn beurt.

Met verwonderde ogen ziet Gerrit zijn vader aan. „Ja, jij denkt, dat het alleen op vijf- en zes en twintig December Kerstfeest is, niet? Maar zo is het toch niet helemaal, want elke dag, ja, elk uur, als een mèn's, een zòndaar, zich buigt voor den Eengeboren Zoon van God, is er blijdschap in de hemel en Kerstfeest op aarde.”

„Ja, als u het zo bedoelt.”

„Zo is het toch? Gisteren vierde Krelis zijn Kerstfeest, ofschoon de kalender niet vijf en twintig December, maar acht Januari aanwees.”

Nog enkele maanden woont Krelis in Zeeduinen. In die tijd zoekt vader Bremer met nog enkele vrienden een woning voor hem in het Gelderse, een klein huisje met een aardig lapje grond er bij. Daar

krijgt Krelis een kans om ook voor deze aarde een nieuw leven te beginnen, ver van Zeeduinen, waar de verleiding om in zijn oude kwaad terug te vallen zo groot blijft en waar de mensen zo moeilijk vergeten, dat hij lange jaren een onguere kerel was.

Als Krelis vertrekt, staat er een klein groepje vrienden bij de trein, om hem uitgeleide te doen. Ook Peer en Gerrit zijn daar bij.

Ze drukken allen Krelis de hand en ze wensen hem

veel goeds toe in zijn verder leven, bovenal de voortdurende bijstand des Heeren. Ze weten immers, dat Krelis zo heel veel genade nodig zal hebben om staande te blijven en bij de aanvankelijk goede keuze te volharden?

En dan, op het allerlaatste ogenblik, als de trein op vertrekken staat, heeft Peer nog een klein „ondersje” met Krelis voor het opengeschoven portier-raampje.

Vader weet daar alles van, maar die ook alleen.

Op de terugweg vertelt Peer het geheim, dat nu geen geheim meer is, aan zijn broer.

„Je weet wel, de jonge hondjes,” zo begint hij.

Nou, daar zal Gerrit niet van weten.

Van de vier kleintjes van hun Bruno mogen zij er immers ieder eentje houden?

Nou dan, van de zomer, als de jongens naar de familie in Gelderland gaan, dan neemt Peer *zijn* hondje mee en dat gaat hij dan bij Krelis brengen. Krelis vorige hond heette Hektor. Van nu af zal Peer's hondje óók Hektor heten.

Even moet Gerrit nadenken, maar dan is zijn besluit ook genomen. „Als jij jouw hondje aan Krelis geeft, dan geef ik de helft van mijn hondje aan jou. Dat is dus voortaan van ons samen.”

„Prachtig, jongens,” zegt vader, die het hele gesprek gehoord heeft, „prachtig; dan geven jullie de kleine Hektor dus ook feitelijk *samen* aan Krelis.”

„Zo is het nog móóier dan eerst,” vindt Peer.

En Gerrit is het daar geheel mee eens.

Onderweg wordt er dan niet veel meer gesproken. Dat komt, omdat ze zoveel te dènken hebben, èn

vader, èn de jongens. Er is immers zo heel veel gebeurd sinds ze Krelis voor het eerst zagen? Dat gaat alles in deze oogenblikken nog eens aan hun gedachten voorbij en niet minder het vele, dat de Heere hun door die gebeurtenissen heeft willen leren.

INHOUD.

	Blz.
I. Waar de blanke top der duinen....	7
II. Uit doodsgevaar gered	13
III. Naar het wrak van de Neapolis . . .	21
IV. Een handvol geld....:	28
V. Gerrit heeft een plan	36
VI. Roie Krelis	45
VII. Een nieuw leven	50